

FICHE - STANDPLAATSVEREISTEN VOOR PLANTEN

De aanleg van je klimaatrobuuste tuin staat of valt met een weldoordachte keuze van de planten. Hierbij geldt één gouden regel: stem de planten af op je tuin en niet andersom. Hoe je dat precies aanpakt, lees je hieronder.

Vrije natuur ...

In de vrije natuur bepalen de lokale groeiomstandigheden welke planten wel of niet kunnen groeien. Dit hangt af van een aantal zogenaamde abiotische randvoorwaarden (die dus geen levende of biologische oorsprong hebben), zoals de hoeveelheid vocht in de bodem, de hoeveelheid licht, het bodemtype en de zuurtegraad. Afhankelijk van deze randvoorwaarden ontwikkelen zich andere karakteristieke groepen planten.

... versus tuin

In een tuin gaat het er anders aan toe. Hier bepaal jij meestal zelf welke planten je aanplant, tenzij je planten de kans geeft om zich spontaan te ontwikkelen.

Belangrijk bij het kiezen van planten, is dat je goed weet welke eisen planten stellen aan hun standplaats. Hier staat of valt alles mee. Niet alle planten kunnen op om het even welke plek groeien. Kies je planten daarom op basis van de standplaats en pas je standplaats nooit aan de plantensoort aan. Van een zandbodem ga je bijvoorbeeld geen kleibodem maken.

Probeer dus zo goed mogelijk de keuze van je planten op de eigenschappen van je tuin af te stemmen. Met een goede plantenkeuze vermijd je later allerlei ongemakken, zoals overmatige waterbehoefte, veel onderhoud, ziektegevoeligheid en slechte groei.

Streekeigen soorten

Probeer ook planten te kiezen waarvan je weet dat ze geschikt zijn voor jouw tuin. Streekeigen soorten, die van nature in het gebied voorkomen, zijn een duurzame keuze. Als een soort zich in de natuurlijke omgeving van je tuin kan handhaven, heb je een goede garantie dat ze met een minimum aan verzorging zal gedijen in je tuin.

We lijsten enkele standplaatsvereisten op waarmee je rekening moet houden bij je plantenkeuze.

Bodemtype

De bodem is een belangrijke factor die bepaalt of een plant al dan niet goed zal gedijen in jouw tuin. Heb je een zandbodem, dan zet je hier geen soorten die op een leembodem thuishoren. Kies voor soorten die in het bodemtype van jouw tuin passen.

De meest voorkomende bodems in Limburg zijn zand, zandleem, leem en klei.

- **Zandbodems** laten water gemakkelijk infiltreren. Ze houden het vocht slecht vast. Het zijn over het algemeen arme bodems.
- **Zandleembodems** laten voldoende water infiltreren. Ze houden water langer vast dan een zandbodem.

- **Leembodems** hebben een geringere waterdoorlaatbaarheid. Het zijn vruchtbare bodems die over het algemeen goed bewerkbaar zijn.
- **Kleibodems** laten hemelwater zeer traag infiltreren. Ze houden vocht goed vast. Maar als klei uitdroogt, wordt het steenhard en is het zeer moeilijk bewerkbaar.

Doe de test

Welk bodemtype heb jij? Neem een handvol grond in je handen en maak hem vochtig; de grond mag net niet aan je vingers plakken. De vorm die je aan het natte materiaal kunt geven, zegt met welk bodemtype je te maken hebt.

Begin bij vorm 1 en zie hoe ver je geraakt. Kom je uit bij vorm vijf, dan heb je een leembodem.

vorm 1	bergje	zand
	bergje waar je wat 'model' in kunt brengen	
vorm 2	brengen	lemig zand
vorm 3	rolletje (10 cm lang) met scheuren	zandig leem
vorm 4	rolletje (10 cm lang) zonder scheuren	leem
vorm 5	hoefijzer met scheuren	kleiïg leem
vorm 6	hoefijzer zonder scheuren	lemig klei
vorm 7	cirkel	klei

Bron: <https://beweegt.velt.be/plantenzoeker/663/bodemsoorten>

Zuurtegraad

De zuurtegraad of pH-waarde van de bodem is een andere belangrijke factor die bepaalt of een plant ergens goed gedijt. We hebben zure (pH <7), neutrale (pH =7) en basische bodems (pH >7).

Op een zure bodem kan je geen planten plaatsen die van kalk houden en omgekeerd.

De zuurtegraad van je bodem kan je testen met een pH-meter.

Licht

Planten doen aan fotosynthese en hebben dus licht nodig. Sommige planten houden ervan om de hele dag in de zon te staan, anderen staan het liefst in de schaduw. Ga dus na welke planten je plaatst op de desbetreffende standplaats in de tuin. Je hebt planten voor zon, halfschaduw en schaduw. Een goede maatstaf is de volgende:

- Meer dan zes uur zon per dag = zon
- Tussen drie en zes uur zon per dag = halfschaduw
- Minder dan drie uur zon per dag = schaduw

Temperatuur

Sommige planten kunnen minder goed tegen vorst dan andere. Zet deze planten beschut of tegen een zuidermuur.

Vochtigheidsgraad

Ook de vochtigheidsgraad van je bodem bepaalt welke planten er kunnen gedijen. Is je bodem altijd droog, dan kan je hier geen vochtminnende soorten planten. Is je tuin enkele maanden per jaar vochtig, dan horen hier geen planten thuis die niet tegen natte voeten kunnen.

Wind

Wind is nadelig voor sommige soorten. Soorten die windgevoelig zijn, zet je beschut. In België kennen we voornamelijk een zuidwestenwind. Je kan gevoelige soorten afschermen door bomen, struiken of een haag te plaatsen aan de zuidwestzijde ervan.

Tip: laat de bodem van je tuin analyseren. Zo weet je perfect wat er allemaal in je bodem zit en kan je je planten in functie daarvan kiezen.

Het standaardonderzoek omvat een analyse van de zuurtegraad, de grondsoort, het humusgehalte en de aanwezigheid van verschillende voedingselementen. [Meer info over de bodemanalyse.](#)

Heb je een goed zicht op jouw lokale bodemsituatie en wil je weten welke planten het best passen in jouw tuin? [Ga aan de slag met deze handige plantenzoeker.](#)